

Personcentrerad vård och omsorg

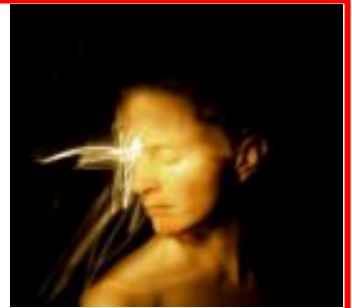
Östersund

16 maj 2018

GPCC (Gothenburg Centre for Person-Centred Care)

- Regeringsmedel (90 mkr) för 5 år (2010-2014)
- Invigdes januari 2010
- Fortsatt centrubildning (2015-2021)
- Tvärdisciplinärt forskningscentrum
- Forskar främst om personcentrerad vård i samband med långvarig sjukdom
- Organiserar omkring 100 forskare och 30 doktorander
- 30-tal forskningsprojekt

Catarina Wallengren

GPCC Implement AB (svb)

- Etablerades juni 2015
- Har en stark koppling och ett nära samarbete med forskare från GPCC
- Tvärdisciplinärt bolag
- Stödjer verksamheter som vill utveckla personcentrerad vård
- Har stöttat omkring 15 kliniker/enheter att utveckla personcentrerad vård

Katja Finger

Dagens agenda

13.00-14.15	Introduktion Linjen SLIDO
14.15-14.45	Personfilosofi, personcentrerad omsorg/vård och forskning
14.45-15.15	Fika och förflyttning
15.15-16.30	Dialog kring frågorna "teamet" och "framgångsfaktorer"
16.00-16.30	Uppföljning
17.00	Hej då

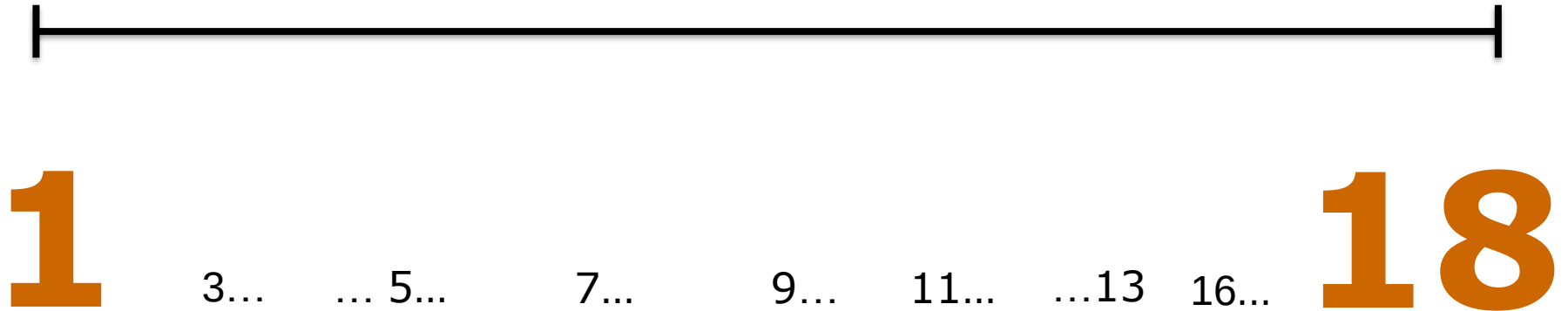
Mål

Introduktion till personcentrerad omsorg/vård

Dialog kring din egen roll i teamet samt hur ni arbetar tillsammans utifrån personcentrerad omsorg/vård

Bilda en "teamlinje"

Hitta ditt teams nummer och anslut dig till teamet

Prata med dem i ditt team

- Ta en stund och fundera över vilka som är dina viktigaste resurser.
- Presentera dig genom att berätta om din viktigaste resurs.

I ditt team

Vilka frågor har du/ni kring personcentrerad vård, personcentrering och personfilosofi?

Det kan handla om teori, praktiskt genomförande, forskning, effekter, implementering etc.

Vilka frågor som helst.

Skicka dina/era frågor

- Använd webbsidan i din mobiltelefon
- Skriv in www.slido.com
- Skriv in koden: **W661**

I ditt team

Vilka frågor har du/ni kring personcentrerad vård, personcentrering och personfilosofi?

Det kan handla om teori, praktiskt genomförande, forskning, effekter, implementering etc.

Vilka frågor som helst.

Våra frågor

- Hur jobbar man personcentrerat om personen har kognitiv svikt?
- Vilken är den viktigaste faktorn för att få den enskilde delaktig i en utsatt situation?
- Hur mycket handlar personcentrerad vård om en kulturförändring i organisationen kontra en förändring hos mig som person i min profession?
- När har vi gått för långt och teamets motivation påverka målen? Hur säkerställer vi då att personen själv verkligen valt sin behandling
- Vilka problem uppstår när vi inte jobbar personcentrerat? Vilka negativa konsekvenser får det?

- I hela livet planerar individer sitt liv, tar ansvar för sitt bostadsbehov, hur kan vi inspirera till eget ansvar vad gäller flyttkedja på äldre dar?
- Hur kan "egenforskare" (t.ex.Sara Riggare) påverka forskning och teori inom "personcentrering"?
- Vilka verktyg/instrument kan användas för att arbeta personcentrerat ?
- SIP och personcentrerad vård?
- Förändras personcentrerad vård i samband med att olika generationer blir äldre. Där, kanske, yngre själva är mer insatta i sin vård.
- Hur vet man att vi arbetar personcentrerat ?

- Hur kan vi förklara personcentrerad vård för personer som inte är vana att sätta mål? Där en kultur sedan tidigare är att vårdgivaren är den som bestämmer behandling och insats.
- Vilka hinder finns i avtal och organisation och hur tar vi oss förbi dessa?
- Hur får man till personcentrerad vård/omsorg när det samtidigt finns lag om endast skälig levnadsnivå?
- Hur involveras medborgaren i personcentrerad vård i ett tidigt skede?
- Risk att den personcentrerade vården krockar med de olika huvudmännens ansvar och prioriteringar? Vi har inte råd att göra allt.
- Styr ordet personcentrerad vård fel? Kan tolkas som att det någon annan som bedömer vad som är bäst för medborgaren?

- Personcentrerad vård i relation till tidsaspekten?
- Vet alltid personen vad som är bäst för den själv?
- I personcentrerad vård, hur bemöter vi personer med mål som inte bedöms vara realistiska att nå?
- Vad skiljer person centrerad vård från det man lär sig i utb vad gäller målsättningar för patienten?
- Hur är förhållandet mellan personcentrerad, IBIC?
- Personcentrerad vård: hur mycket är detta en metod kontra en kultur?
- Hur kan vi jobba med personcentrerad vård med personer med kognitiv svikt? Som har dålig/ingen insikt om insatsen/interventionerna,.

- Hur gör man för att systematiskt arbeta personcentrerat?
- Finns det några exempel på hur/om man har lyckats med personcentrerad vård?
- Vilka positiva effekter visar forskningen med ett personcentrerat arbetssätt ?
- Tror vi att det har blivit bättre med personcentrerad vård med nya samverkanslagen?
- Finns personcentrerad vård i alla vård och omsorgsutbildningar?
- Vilka effekter har man sett i studier av personcentrerad vård?
- Hur ska Ibic o personcentrerad vård mötas?
- Hur får vi samstämmiga mål som utgår från individen? Personen kan svara
- olika till olika professioner.

- Vilka är framgångsfaktorerna i implementeringen av personcentrerad vård och omsorg?
- Definition av persocentreradvård!
- Hur ska teamet utvärdera om vi nådde personens mål?
- Hur ska implementeringen gå till?
- Vad är skillnaden mellan patientcentrerad vård och personcentrerad vård, är det skillnad eller är det bara olika benämningar?
- Begreppet eller liknande begrepp har funnits länge, vad är skillnaden/ det nya?
- Varför ska man jobba med personcentrerad vård?
- Vad kommer begreppet ifrån?

- Finns det någon synkning mellan GPCCs arbete med personcentrerad vård och socialstyrelsens arbete och utveckling av IBIC?
- Vad är skillnaden mellan personcentrerad vård och individens behov i centrum (ibic)?
- Vad innebär begreppet personcentrerad vård?
- Vad är skillnaden på personcentrerad vård kontra IBIC?
- Skillnaden mellan personcentrerad och personalcentrerad vård?
- Implementering
- Vad är skillnaden?
- Varifrån kommer begreppet personcentrerad vård?
- Vad är skillnaden i det dagliga arbetet mellan Ibic o personcentrerad vård

- Är det mer resurskrävande?
- Vad innefattas i begreppet personcentrerad vård?
- Hur fungerar personcentrerad vård om man är flera huvudmän ex. Kommun och region?
- Hur implementerar vi personcenterd vård?
- Vad ingår i begreppet personcentrerad
- Är det vanligare med detta arbetssätt i landsting än kommun?
- Hur får man en verksamhet att arbeta mer personcentrerat ?
- Vilken definition har personcentrerad vård?
- Vad är skillnaden mellan personcentrerad vård o omsorg och Individens Behov i Centrum (IBIC)
- Vad är skillnaden på personcentrerad vård och patientcentrerad vård?

Våra roller i gruppen under workshopen

- **Samtalsledare:** ser till alla kommer till tals, att alla håller sig till frågan
- **Tidtagare:** ser till att alla är medvetna om tiden och håller sig till den
- **Dokumentatör:** antecknar det viktigaste som gruppen kommit fram till
- **Presentatör:** presenterar för andra vad gruppen har kommit fram till

OBS: Samtliga roller besätts av olika personer. Om det finns fler personer än roller, dubblera eller dela på arbetsuppgiften. Ge stöd till varandra. T ex fråga: *"Hinner du anteckna? Behöver du hjälp vid presentationen?"*

Forskning personcentrerad vård

Sjukhus

- Ökad självtillit
- Ökad livskvalitet
- Minskad trötthet
- Ökad muskelstyrka
- Förbättrade utskrivningsrutiner
- Förbättrad smärtlindring
- Förbättrad sväljförmåga, äta tillsammans med andra
- 30 % - 50% reduktion i antal vårddagar
- 40% reduktion i vårdkostnader

Eget boende

- Förbättrad livskvalitet
- Fler utredningarna av urininkontinens (UI)
- Mer personligt utformade insatserna för UI
- Färre och mindre UI skydd

Palliativ hemsjukvård

- Förbättrad livskvalitet
- Symtomlindring
- Färre sjukhusinläggningar

Hela vårdkedjan

Tre gånger större chans efter hjärtinfarkt att :

- återgå till tidigare aktivitet (tex arbete)
- inte bli återinlagd för kardiovaskulär sjukdom eller död
- känna högre tilltro till sin egen förmåga

Effekter – personal

- Ökad arbetstillfredsställelse
- Minskad stress
- Förbättrat psykosocialt klimat
- Reducerad samvetsstress

(Dudas et al 2012, Ekman et al. 2012, Feldthausen et al., 2016; Fors et al., 2015; Hansson et al, 2015; Larsson et al., 2015; Olsson et al. 2006; Olsson et al., 2014; Ulin et al., 2015; Sjögren et al., 2015, Edvardsson et al., 2014, Edvardsson et al., 2011, Hansson Olofsson et al., 2017, Brännström & Bohman, 2014; Pirhonen et al., 2017; Wijk et al., opublicerad)

Personfilosofi och personcentrerad vård

En människa

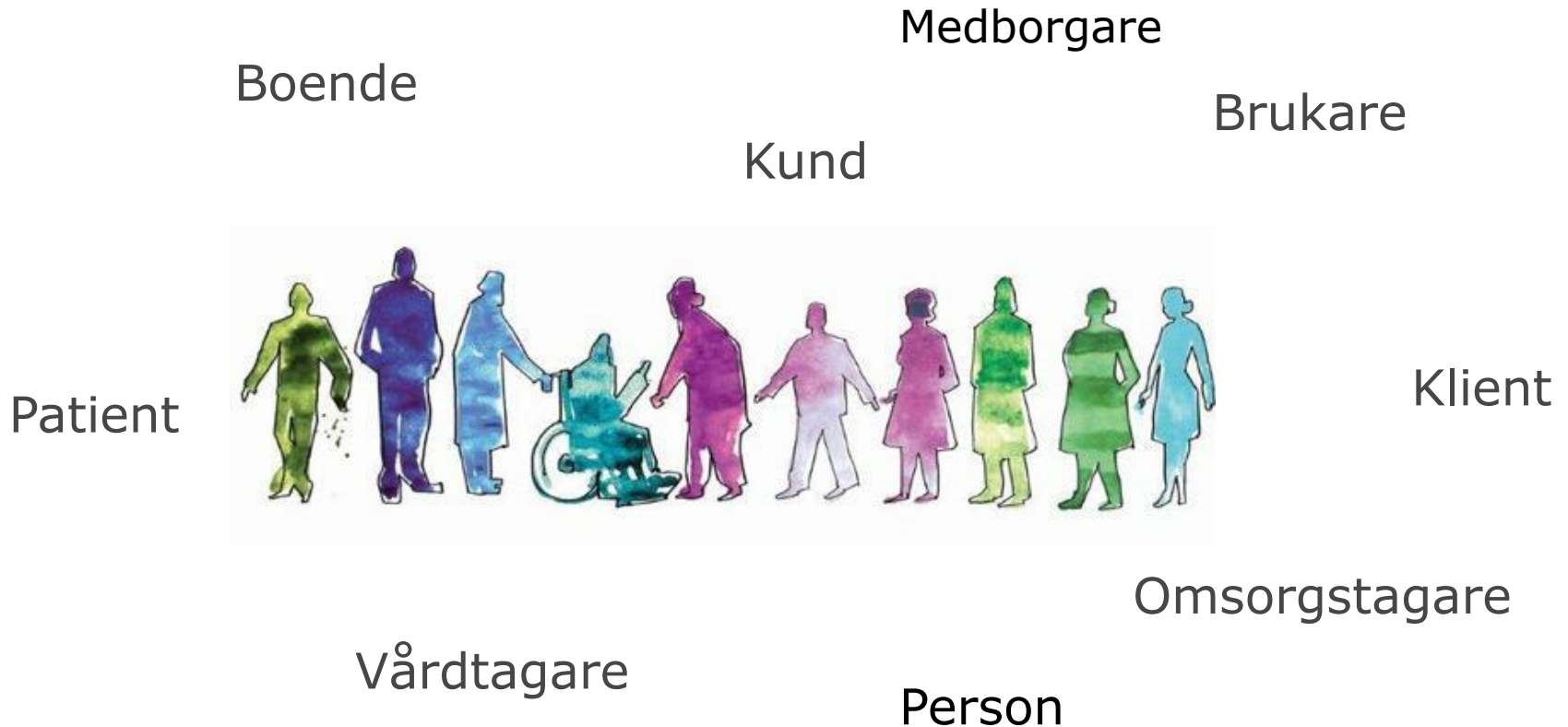
Kristensson Uggla Bengt (2011). Homo Capax.

Kristensson Uggla, Bengt (2014). Personfilosofi – filosofiska utgångspunkter för personcentrering inom hälso- och sjukvård

Två sanningar närmar sig varann. En kommer
inifrån, en kommer utifrån
och där de möts har man en chans att få se sig själv.

Tomas Tranströmer, Mörkerseende 1970, Preludier II

Många begrepp...

Homo Capax - Människan som kapabel

En människa äger förmåga att tala, handla, berätta och kan tillskrivas- och tillskriver sig själv – ansvar för sin handlingar. Människan handlar med hjälp av sin praktiska visdom dvs. sin övertygelse.

Samtidigt är den aktiva och handlande människan sårbar och lidande.

Ricoeur Paul (1992). *Oneself as another*. Chicago: University of Chicago Press.

Bekräftas som person

Lidande är inte enbart den fysiska smärtan, inte ens den mentala smärtan, utan den förminskning eller förstörelse av mig som person, som upplevs som ett angrepp på självaktningen.

Ricoeur, Paul (1992). *Oneself as another*. Chicago: University of Chicago Press.

Skillnaden mellan ta sin utgångspunkt i begreppet person eller patient

Person

Vem? Identitet

Resurser/förmåga

Nyfiken/sökare

Medveten om sårbarhet

Patient/medborgare

Vad? / Roll

Behov

Passiv/mottagare

Skyddas från sin sårbarhet

Både patient (roll- vad) och person (identitet- vem). Men människans roll som patient ska ses som **komplement** till personens egen redogörelse.

Paul Ricoeur
Oneself as another (1992)

Bengt Kristensson Ugglå
Homo Capax (2011)

**Personcentrerad vård –
Samskapad vård, behandling,
utredning, rehabilitering**

**Dessa tre
komponenter
förstärker
och interagerar med
varandra**

Patienten
berättelse

Professionens
berättelse om
patienten
utifrån
observation och
testresultat

Patientens
resurser,
önsknings,
förutsättningar
och
sammanhang

Professionens
expertis och
resurser samt
vårdens
förutsättningar

Sakerställa partnerskapet

*Dokumentation av
hälsoplanen*

Ekman et al., 2011;
Ekman et al., 2015.

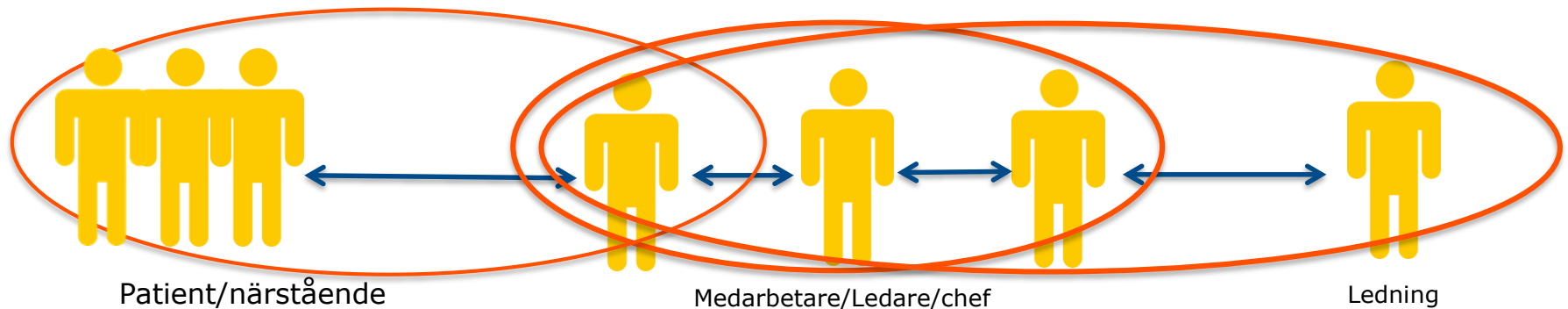
Fika med teamet och förflyttning, en trappa ner lokal Östberget

14.45-15.15

Workshop Kring "teamet" och "framgångsfaktorer"

15.15-16.30

Personcentrerat förhållningssätt inom en verksamhet

Personcentrerad Vård

Partnerskap (Patient - personal)

- Personens egen berättelse
- Överenskommelsen (delat beslutsfattande)
- Dokumentation (Hälsoplan etc).

Ekman et al., 2011

Personcentrerat medarbetarskap

Partnerskap (Medarbetare/Ledare)

- Medarbetarnas och ledarnas upplevelser och förutsättningar
- Delvis delegerat beslutsfattande
- Dokumentation och information kring beslut, strukturer och processer.

Lindström Kjellberg & Hök, 2014

Personcentrerad organisation och ledning

Partnerskap (Ledare/chefer - ledning)

- Chefernas upplevelser och förutsättningar
- Delegerat beslutsfattande
- Dokumentation och information kring beslut, strukturer och processer.

Inför workshop

1. "Personcentrerad vård och omsorg – vad betyder detta för dig, när det är som bäst?"
2. "Tänk tillbaka på en situation med en brukare, där du kände att *du personligen* arbetade med brukaren för att tillsammans skapa de bästa lösningarna för honom/henne utifrån hens förutsättningar. Vilka skulle du säga var framgångsfaktorerna? Vad gjorde att du kände att du lyckades?"
3. "Tänk tillbaka på en situation och fråga kring en brukare, där du kände att *ni tillsammans som ett team* skapade de bästa lösningarna för honom/henne utifrån hens förutsättningar. Vilka skulle du säga var framgångsfaktorerna? Vad gjorde att teamet lyckades?"

Våra roller i gruppen

- **Samtalsledare:** ser till alla kommer till tals, att alla håller sig till frågan
- **Tidtagare:** ser till att alla är medvetna om tiden och håller sig till den
- **Dokumentatör:** antecknar det viktigaste som gruppen kommit fram till
- **Presentatör:** presenterar för andra vad gruppen har kommit fram till

OBS: Samtliga roller besätts av olika personer. Om det finns fler personer än roller, dubblera eller dela på arbetsuppgiften. Ge stöd till varandra. T ex fråga: *"Hinner du anteckna? Behöver du hjälp vid presentationen?"*

Fråga 1.

Tänk tillbaka på en situation och fråga kring en brukare, där du kände att *ni tillsammans som ett team* skapade de bästa lösningarna för honom/henne utifrån hens förutsättningar.

Fråga 2.

Vad finns redan på plats som fungerar väl som jag kan bygga vidare på?

Återsamling kl. 16.30

Referenser

- Alharbi, T. S., Carlström, E., Ekman, I., & Olsson, L. E. (2014a). Implementation of person-centred care: management perspective. *Journal of hospital administration*, 3(3), 107.
- Alharbi, T. S. J., Carlström, E., Ekman, I., Jarneborn, A., & Olsson, L. E. (2014). Experiences of person-centred care-patients' perceptions: qualitative study. *BMC nursing*, 13(1), 28.
- Carlström, E. D., & Ekman, I. (2012). Organisational culture and change: implementing person-centred care. *Journal of health organization and management*, 26(2), 175-191.
- Carlström, E. D., Hansson Olofsson, E., Olsson, L. E., Nyman, J., & Koinberg, I. L. (2017). The unannounced patient in the corridor: trust, friction and person-centered care. *The International journal of health planning and management*, 32(1).
- Moore, L., Britten, N., Lydahl, D., Naldemirci, Ö., Elam, M., & Wolf, A. (2016). Barriers and facilitators to the implementation of person-centred care in different healthcare contexts. *Scandinavian journal of caring sciences*.
- Naldemirci, Ö., Wolf, A., Elam, M., Lydahl, D., Moore, L., & Britten, N. (2017). Deliberate and emergent strategies for implementing person-centred care: a qualitative interview study with researchers, professionals and patients. *BMC health services research*, 17(1), 527.
- Wolf, A., Moore, L., Lydahl, D., Naldemirci, Ö., Elam, M., & Britten, N. (2017). The realities of partnership in person-centred care: a qualitative interview study with patients and professionals. *BMJ open*, 7(7), e016491.